

gemeente
Haarlemmermeer

De leden van de gemeenteraad van Haarlemmermeer

Postbus 250
2130 AG Hoofddorp

Bezoekadres:
Raadhuisplein 1
Hoofddorp
Telefoon 0900 1852
Telefax 023 563 95 50

Cluster Programma Sociaal Domein
Contactpersoon Edwin Bak
Doorkiesnummer 023 - 567 6736
Uw brief ---
Ons kenmerk 13.0054654\adv 2013/4276
Bijlage(n) 2
Onderwerp Brieven VNG ten behoeve van raadsessie sociaal
 domein 24 januari

Verzenddatum

23 JAN, 2013

Geachte heer, mevrouw,

Komende donderdag bespreekt uw raad de nota van B&W inzake de transitie in het sociaal domein. De grote opgaven waar gemeenten de komende jaren voor komen te staan zijn niet alleen in de gemeenteraden een belangrijk gespreksthema, maar zijn ook nog volop in discussie op landelijk niveau. Zo heeft recent de VNG een brief aan het kabinet gestuurd, waarin grote zorg wordt uitgesproken over de financiële, juridische maar vooral ook maatschappelijke risico's van de drie decentralisatietrajecten, gekoppeld aan verdere bezuinigingen op dit vlak. Aan het kabinet wordt gevraagd om eerst deze risico's in kaart te brengen, voordat er voorstellen naar de Tweede Kamer worden gestuurd. Ten behoeve van de komende raadsessie is deze brief van de VNG als bijlage toegevoegd.

Daarnaast heeft de VNG een brief aan raad en college van haar leden gestuurd over de manier waarop de transformatie van het sociaal domein succesvol kan verlopen. Om de uitvoering van deze complexe opdracht vorm te geven is voldoende slag- en bestuurskracht bij gemeenten nodig. Hierbij spelen discussies rond schaalgrootte en regionale samenwerking. Deze brief is ook relevant voor de raadsessie van komende donderdag, en derhalve ook bijgevoegd¹.

Haarlemmermeer heeft een actieve bijdrage geleverd aan deze VNG notitie, met name vanuit de rol van burgemeester Weterings als vice-voorzitter van het G32 stedennetwerk. De G32 heeft onderzocht of het voor de leden van dit netwerk logisch zou zijn om in de arbeidsmarktregio's samen te werken, zoals door de VNG voorgesteld. Dit bleek niet het geval, zeker niet in de Randstad.

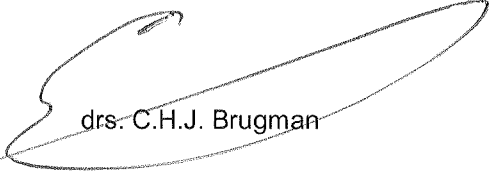
¹ Deze brief ('Bouwen op de kracht van gemeenten') heeft u ook rechtstreeks van de VNG ontvangen op 16 januari 2013, briefnummer 13/2929.

In de brief van de VNG wordt weliswaar uitgegaan van deze arbeidsmarktregio's, maar er blijft voldoende ruimte om ook buiten deze grenzen samen te werken in het sociale domein. Voor Haarlemmermeer is dit uiteraard zeer relevant. Verder heeft de G32 aangedrongen op duidelijke afspraken met het kabinet, ook over de deadlines. De brief noemt de deadline van 31 mei. Op dat moment moet duidelijk worden of er nog zogeheten 'witte vlekken' in het land zijn.

Wij vertrouwen er op u hiermee voldoende te hebben geïnformeerd.

Hoogachtend,
burgemeester en wethouders van de gemeente Haarlemmermeer,
de secretaris,

drs. C.H.J. Brugman

de burgemeester,

drs. Th.L.N. Weterings

Vereniging van
Nederlandse Gemeenten

**Brief aan de leden
T.a.v. het college en de raad**

informatiecentrum tel.
(070) 373 8393

uw kenmerk

bijlage(n)

1

betreft
Bouwen op de kracht van
gemeenten

ons kenmerk
BABVI/U201300091
Lbr. 13/005

datum
16 januari 2013

Samenvatting

Tijdens de Buitengewone algemene ledenvergadering van 12 oktober j.l. heeft de VNG haar visie op het sociaal domein gepresenteerd onder de titel "Bouwen op de kracht van burgers", mede als inzet voor het regeerakkoord.

Voor een succesvolle transformatie in het sociale domein is het nodig dat slimme keuzes worden gemaakt ten aanzien van de uitvoering van deze taken. Door de zorg en ondersteuning dicht bij mensen te organiseren, vermijden we onnodige bureaucratie. We maken maatwerk mogelijk en spelen beter in op wat mantelzorg en informele netwerken kunnen bieden. Tegelijkertijd moet de lokale overheid wel de nodige uitvoeringskracht borgen. Onder andere om in de uitvoering expertise te kunnen bieden, schaalvoordelen in de organisatie (inkoop e.d.) te vergroten, risico's te kunnen dragen en een krachtige partner te zijn in het veld van professionele maatschappelijke actoren. In bijgevoegde notitie vindt u de gemeentelijke strategie om te komen tot voldoende uitvoeringskracht onder de titel "Bouwen op de kracht van gemeenten". Voor de samenwerking is uitgangspunt dat er een landsdekkend stelsel komt met robuuste congruente buitengrenzen, dat tegelijkertijd recht doet aan de al in gang gezette ontwikkelingen bij gemeenten. In bijgevoegde strategienotitie wordt dit in vier stappen uitgewerkt.

Wij roepen u op om werk te maken van en invulling te geven aan deze strategie. Het is onze overtuiging dat op deze wijze een antwoord wordt gegeven op de inhoudelijke en maatschappelijke vraagstukken waar gemeenten voor staan en invulling kan worden gegeven aan een werkend alternatief waar zowel politiek, maatschappelijke organisaties en burgers vertrouwen in hebben.

Vereniging van
Nederlandse Gemeenten

Aan de leden

informatiecentrum tel. (070) 373 8393	uw kenmerk	bijlage(n) 1
betreft Bouwen op de kracht van gemeenten	ons kenmerk BABVI/U201300091 Lbr. 13/005	datum 16 januari 2013

Geacht college en gemeenteraad,

Tijdens de Buitengewone algemene ledenvergadering van 12 oktober j.l. heeft de VNG haar visie op het sociaal domein gepresenteerd onder de titel "Bouwen op de kracht van burgers", mede als inzet voor het regeerakkoord.

Voor een succesvolle transformatie in het sociale domein is het nodig dat slimme keuzes worden gemaakt ten aanzien van de uitvoering van deze taken. Door de zorg en ondersteuning dicht bij mensen te organiseren, vermijden we onnodige bureaucratie. We maken maatwerk mogelijk en spelen beter in op wat mantelzorg en informele netwerken kunnen bieden. Tegelijkertijd moet de lokale overheid wel de nodige uitvoeringskracht borgen. Onder andere om in de uitvoering expertise te kunnen bieden, schaalvoordelen in de organisatie (inkoop e.d.) te vergroten, risico's te kunnen dragen en een krachtige partner te zijn in het veld van professionele maatschappelijke actoren.

In de notitie "Bouwen op de kracht van burgers" over een krachtige en samenhangende aanpak op het sociale domein staat het als volgt geformuleerd:

"Om de gewenste integrale benadering in het sociale domein tot stand te brengen, is ook een inspanning van gemeenten nodig. Zij moeten voldoende uitvoeringskracht opbouwen voor de transitie, de benodigde transformatie én de robuuste uitvoering van taken in de toekomst. Dat geeft vertrouwen, bij gemeenten en alle andere betrokken partijen. Concrete opgaven voor gemeenten zijn:

- het creëren van meer interne samenhang tussen nu nog gescheiden werelden van werk, maatschappelijke ondersteuning, jeugd en onderwijs (vooral een opgave voor de grotere gemeenten);

- het beschikken over voldoende kennis en capaciteit om de transitie en transformatie te realiseren, en de – soms complexe – uitvoering te kunnen aansturen en organiseren;
- het organiseren van een voldoende krachtige en effectieve positie in de relatie met partijen die vaak op veel grotere schaal georganiseerd zijn;
- het kunnen dragen van financiële risico's.

Deze opgaven roepen, samen met de noodzaak om een effectieve netwerkpartner te zijn, de vraag op of gemeenten deze taken zelfstandig aan (moeten) kunnen. De positie ten opzichte van grote(re), (boven)regionaal georganiseerde partijen, de benodigde kennis en capaciteit en de afdekking van financiële risico's vragen om (boven) regionale samenwerking. Dit vraagt om gedegen samenwerkingsverbanden."

Alternatieve gemeentelijke strategie

In het regeerakkoord meldt het kabinet dat zij voor de uitvoering van de decentralisaties in principe aan de schaal van 100.000+ gemeenten denkt. De kabinetsplannen werken als we niet oppassen slechts vertragend op de huidige processen van samenwerking en opschaling die overal in het land vanuit de inhoud tot stand komen. De VNG heeft daarom aangegeven dat een schaalgrootte vraagstuk vanuit de inhoud moet worden aangevlogen en de lijn van het kabinet afgewezen. De minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties heeft aangegeven open te staan voor alternatieven. Daarmee ontstaat meer ruimte voor inhoudelijke resultaten en de daarvoor benodigde uitvoeringskwaliteit bij gemeenten.

Duidelijk is dat de lokale overheid de nodige uitvoeringskracht zal moeten organiseren en tonen. Vanuit het Rijk (departementen en Tweede Kamer), vanuit het veld (o.a. uitvoerings- en cliëntenorganisaties), maar vooral ook bij gemeenten zelf blijft de vraag terugkomen hoe voor specifieke taken gekomen kan worden tot voldoende waarborgen voor uitvoeringskracht op het sociale domein. De VNG heeft verkend of van onderop een gezamenlijke strategie geformuleerd kan worden die én een steun in de rug is van alle gemeenten, maar die ook het kabinet, de Tweede Kamer en de samenleving het vertrouwen moet geven dat dit de juiste richting is om de uitvoeringskracht voor de nieuwe gemeentelijke taken in het zorgdomein te borgen.

Daartoe is een discussienotitie opgesteld, samen met de provinciale afdelingen van de VNG en de besturen van de G4, G32, het Platform Middelgrote Gemeenten en de P10. Daarin staan de volgende uitgangspunten centraal:

- decentralisatie van taken naar alle 408 gemeenten;
- voor een deel van de te decentraliseren taken is samenwerking noodzakelijk om voldoende uitvoeringskracht te organiseren;
- voor deze taken is samenwerking niet vrijblijvend: waar het vanuit de inhoud noodzakelijk is om samen te werken, mag dat ook worden verwacht;
- bij de keuze voor de schaal en vorm van deze samenwerking is de inhoud van de taak leidend;
- deze samenwerking kan daarom van onderop stand komen.

Dit proces heeft geresulteerd in een breed gedragen gemeentelijke strategie, die het bestuur van de VNG heeft vastgesteld in haar vergadering van 10 januari j.l.

Oproep aan gemeenten

Bijgevoegd vindt u deze strategie om te komen tot voldoende uitvoeringskracht onder de titel "Bouwen op de kracht van gemeenten". Voor de samenwerking is uitgangspunt dat er een landsdekkend stelsel komt met robuuste congruente buitengrenzen, dat tegelijkertijd recht doet aan de al in gang gezette ontwikkelingen bij gemeenten. In bijgevoegde strategienotitie wordt dit in vier stappen uitgewerkt. Daarbij wordt tevens een suggestie gedaan hoe de verkenning tot samenwerking vorm te geven. Op deze wijze kunnen gemeenten gezamenlijk, van onderop, vanuit de inhoud geredeneerd, maar niet vrijblijvend komen tot de gewenste uitvoeringskracht in het sociaal domein. Als termijn voor de verkenning tot samenwerking hanteren we 31 mei 2013 als uitgangdatum. Op die manier is duidelijk dat zelfbewuste gemeenten werk maken van een alternatieve strategie. En op deze wijze kan de benodigde samenwerking daadwerkelijk worden vormgegeven in de tweede helft van 2013.

Wij roepen u op om werk te maken van en invulling te geven aan deze strategie. Het is onze overtuiging dat op die wijze een antwoord wordt gegeven op de inhoudelijke en maatschappelijke vraagstukken waar gemeenten voor staan en invulling kan worden gegeven aan een werkend alternatief waar zowel politiek, maatschappelijke organisaties en burgers vertrouwen in hebben.

Hoogachtend,

Vereniging van Nederlandse Gemeenten

mr. R.J.J.M. Pans,
voorzitter directieraad

Deze ledenbrief staat ook op www.vng.nl onder brieven.

Strategie 'Bouwen op de kracht van gemeenten'

1. Zorgdomein en gemeentelijke uitvoeringskracht

Een succesvolle transformatie in het sociale domein betekent dat slimme keuzes worden gemaakt ten aanzien van de uitvoering van deze taken. Door de zorg en ondersteuning dicht bij mensen te organiseren, vermijden we onnodige bureaucratie. We maken maatwerk mogelijk en spelen beter in op wat mantelzorg en informele netwerken kunnen bieden. Tegelijkertijd moet de lokale overheid wel de nodige uitvoeringskracht borgen. Onder andere om in de uitvoering expertise te kunnen bieden, schaalvoordelen in de organisatie (inkoop e.d.) te vergroten, risico's te kunnen dragen en een krachtige partner te zijn in het veld van professionele maatschappelijke actoren.

In de notitie "Bouwen op de kracht van burgers" over een krachtige en samenhangende aanpak op het sociale domein staat het als volgt geformuleerd:

Om de gewenste integrale benadering in het sociale domein tot stand te brengen, is ook een inspanning van gemeenten nodig. Zij moeten voldoende uitvoeringskracht opbouwen voor de transitie, de benodigde transformatie én de robuuste uitvoering van taken in de toekomst. Dat geeft vertrouwen, bij gemeenten en alle andere betrokken partijen. Concrete opgaven voor gemeenten zijn:

- het creëren van meer interne samenhang tussen nu nog gescheiden werelden van werk, maatschappelijke ondersteuning, jeugd en onderwijs (vooral een opgave voor de grotere gemeenten);
- het beschikken over voldoende kennis en capaciteit om de transitie en transformatie te realiseren, en de – soms complexe – uitvoering te kunnen aansturen en organiseren;
- het organiseren van een voldoende krachtige en effectieve positie in de relatie met partijen die vaak op veel grotere schaal georganiseerd zijn;
- het kunnen dragen van financiële risico's.

Deze opgaven roepen, samen met de noodzaak om een effectieve netwerkpartner te zijn, de vraag op of gemeenten deze taken zelfstandig aan (moeten) kunnen. De positie ten opzichte van grote(re), (boven)regionaal georganiseerde partijen, de benodigde kennis en capaciteit en de afdekking van financiële risico's vragen om (boven) regionale samenwerking. Dit vraagt om gedegen samenwerkingsverbanden."

2. Schaal en de decentralisaties volgens het kabinet

In het regeerakkoord meldt het kabinet dat zij voor de uitvoering van de decentralisaties in principe aan de schaal van 100.000+ gemeenten denkt. De kabinetsplannen werken als we niet oppassen slechts vertragend op de huidige processen van samenwerking en opschaling die overal in het land vanuit de inhoud tot stand komen. De VNG heeft daarom aangegeven dat een schaalgrootte vraagstuk vanuit de inhoud moet worden aangevlogen en de lijn van het kabinet afgewezen. De minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties heeft aangegeven open te staan voor alternatieven. Daarmee ontstaat meer ruimte voor inhoudelijke resultaten en de daarvoor benodigde uitvoeringskwaliteit bij gemeenten.

3. Gemeenten geven richting aan krachtige decentralisatie

Met de geboden ruimte door de minister van BZK, is de discussie over de uitvoeringskracht en schaal niet ten einde. Vanuit het Rijk (departementen en Tweede Kamer), vanuit het veld (o.a. uitvoerings- en cliëntenorganisaties), en vooral ook bij gemeenten zelf zal de vraag blijven terugkomen hoe voor bepaalde, meer complexe en/of dure taken binnen het sociale domein voldoende uitvoeringskracht kan worden georganiseerd. Er is dus een alternatief nodig voor de nog niet goed uitgewerkte kabinetsplannen. Een alternatief dat recht doet aan de bewegingen die nu in gemeenten in gang zijn en deze beweging versterkt en versnelt. Zodat er op zeer afzienbare termijn sprake is van zichtbare versterkingsbewegingen van de uitvoeringskracht, die bijdragen aan het succes van de decentralisaties: dichtbij de burger waar kan, met zo min mogelijk lasten voor professional en bestuur.

Deze opgave kan maar op één manier worden opgepakt, namelijk vanuit de inhoud. Deze inhoud maakt het noodzakelijk dat alle 408 gemeenten werken aan de uitvoeringskracht die nodig is om de decentralisaties voor alle taken goed uit te kunnen voeren.

4. Bestuurlijk en financiële verantwoordelijkheid bij alle gemeenten

De principes "Op maat ondersteuning voor burgers door een integrale benadering" en "Rechtszekerheid voor burgers, met ruimte voor verschil" uit "Bouwen op de kracht van burgers" geven aan dat in een ontschot lokaal sociaal domein efficiënter kan worden gewerkt, integraliteit kan worden georganiseerd en ingezet kan worden op de kracht van burgers en netwerken om hen heen. Voorzieningen die nu nog gescheiden worden georganiseerd kunnen worden gebundeld en er kan beter worden gezien wat collectief en wat individueel geregeld moet worden. Alleen dan kunnen gemeenten daadwerkelijk taken doelmatig en op maat aanbieden. Een zekere mate van verschil tussen gemeenten is daarbij onvermijdelijk en zelfs gewenst om op die wijze zo goed mogelijk aan te sluiten op de unieke situatie van de burger en haar omgeving. Deze beleidsvrijheid van gemeenten wordt begrensd door voldoende rechtsbescherming en rechtszekerheid voor de burger. Het is daarmee van groot belang dat alle gemeenten beleidsmatig en financieel verantwoordelijk blijven voor de te decentraliseren taken. Dat vraagt een integrale bestuurlijke en financiële verantwoordelijkheid voor zowel de (meestal goedkopere) algemene, preventieve voorzieningen via de beleidsplicht (gemeenten hebben alleen de plicht beleid vast te stellen, er wordt geen inhoudelijk kader meegegeven), de (vaak duurdere) voorzieningen die in het kader van de compensatieplicht (kaders worden aan het wat gesteld, maar de manier waarop wordt aan gemeenten overgelaten) worden georganiseerd voor burgers met specifieke beperkingen en voor de (vaak zeer dure) specifieke voorzieningen die als gevolg van landelijk uniforme rechten en plichten moeten worden georganiseerd.'

5. Uitvoeringskracht van specifieke decentralisatieopgaven op bovenlokaal niveau

Een groot aantal taken kan lokaal worden georganiseerd, dichtbij de burger. Dit zijn de taken waarvoor de nabijheid bij de burger cruciaal is, die relatief eenvoudig zijn, die niet strak te reguleren zijn, die in iedere gemeente een behoorlijk volume kennen, die lage kosten per burger hebben en waarvoor geen (zeer) hoge eisen aan toezicht en verantwoording worden gesteld worden hierna buiten beschouwing gelaten. Gemeenten kunnen vrijwillig ervoor kiezen ook deze taken in samenwerking op te pakken.

Voor een kleiner aantal taken geldt dat zij vanwege hun aard bovenlokaal georganiseerd moeten worden om tot voldoende uitvoeringskracht te komen. Dit zijn bijvoorbeeld taken die ofwel zeer sterk ingrijpen in de persoonlijke levensfeer ofwel gericht zijn op de zeer kwetsbaren (denk bijvoorbeeld aan een opgelegde jeugdbeschermingsmaatregel). Daarnaast kan het gaan om opgaven:

- Die zulke kleine aantallen betreft dat de overhead op een kleinere schaal te groot wordt (bijvoorbeeld doof-blinden).
 - Waarvoor specialistisch kennis nodig is om goed te kunnen inkopen/regie te kunnen voeren, die lastig te organiseren is op een kleinere schaal.
- Waarvoor de aantallen klein zijn en de kosten per persoon zeer groot, waardoor het verstandig is om financieel risico spreiden (meervoudig gehandicapte kinderen).

Voor deze opgaven kan het niet vrijblijvend zijn om een bovenlokale samenwerking/uitvoering te organiseren. Voor sommige van deze taken is een zeer hoog schaalniveau nodig. In uitzonderlijke gevallen kan dat zelfs landelijk zijn. Veel van de taken zijn echter prima op het niveau van een regio of subregio te organiseren. Voor het bepalen van de gewenste omvang van deze regio is het van belang om de inhoud van de opgave (taken) en het gebied van de samenwerkende gemeenten centraal te stellen.

6. Via een gezamenlijk, niet vrijblijvend proces.

Onderstaand schetsen wij een voorstel hoe het proces om tot die uitvoeringskracht per gemeente te komen, met elkaar vorm te geven. We hebben als gemeenten al eens een dergelijk proces van onderop doorlopen, namelijk met de totstandkoming van de arbeidsmarktregio's. Voorstel is dat gemeenten met elkaar binnen deze regio's als vertrekpunt voor te voeren gesprekken aan de slag gaan om samen te bepalen, voor de taken die samenwerking vragen, welke samenwerking(en) op welke schaal het best passen. Dat wil niet zeggen dat alle taken ook binnen deze regio of op deze schaal moeten worden opgepakt. Zoals gezegd: veel kan lokaal. Daar waar om uitvoeringskracht te versterken andere schalen dan de arbeidsmarktregio meer voor de hand liggen, moet er ruimte zijn die te benutten. Dit om te voorkomen, dat reeds bestaande initiatieven worden doorkruist of het voorwerk dat is gedaan, bijvoorbeeld op het terrein van de jeugdzorg, teniet wordt gedaan. Gemeenten werken daar hard aan het tot stand brengen van bovenlokale samenwerking voor verschillende taken, waaronder jeugdbescherming en jeugdreclassering.

Deze verkenning moet ertoe leiden dat gemeenten vanuit het gesprek in de arbeidsmarktregio's het met elkaar eens worden over de inhoud (welke taken), schaal en vorm van de samenwerking(en) voor de decentralisatie taken. Om versnippering te voorkomen worden incongruentie en bestuurlijke drukte (in brede zin) zoveel mogelijk voorkomen en waar nodig teruggedrongen. Vanuit de inhoud logische regio's, met robuuste buitengrenzen dragen hieraan bij.

- *Stap 1: Verkennen samenwerking(en) door gemeenten*

Er is al veel werk verzet, vooruitlopend op de implementatie vanaf 2014. In de tweede helft van 2013 zullen veel gemeenten hun samenwerkingsverbanden gaan operationaliseren. In veel regio's worden

dan ook al volop en op vruchtbare wijze gesprekken gevoerd over samenwerking in het sociale domein. Met de arbeidsmarktregio's als vertrekpunt voor het gesprek, gaan gemeenten met elkaar aan de slag om dit proces verder te brengen. Dat levert voor 31 mei 2013 voorstellen op voor de in te richten samenwerking(en) op het sociale domein.

Daarbij wordt in ieder geval met elkaar in kaart gebracht voor welke taken bovenlokale samenwerking vanuit de aard van de taken noodzakelijk en dus niet vrijblijvend is.

Voor deze taken moet de gekozen samenwerkingsvariant in ieder geval aan de volgende kwaliteitscriteria voldoen:

- In de gekozen samenwerking is voldoende stevige regie richting en een goed partnerschap met (grote) maatschappelijke en zorginstellingen te realiseren,
- De gekozen samenwerking biedt voldoende basis voor goed risicomanagement,
- De gekozen samenwerking heeft een schaal die efficiënt is (gezien omvang cliëntenstroom c.q. aantal aanbieders).

Als gemeenten willen samenwerken op taken waarvoor dat niet noodzakelijk is, vindt de verkenning naar de mogelijkheden hiervoor ook in gezamenlijkheid binnen de arbeidsmarktregio plaats.

De arbeidsmarktregio is het vertrekpunt van het gesprek in de regio's. De uiteindelijk gekozen samenwerking(en) hoeft niet gelijk te lopen met de arbeidsmarktregio's. Er kan sprake zijn van een grotere of juist kleinere schaal en waar nodig kan er over de grenzen van de regio's worden samengewerkt. Daarbij zouden ook de huidige provinciegrenzen niet in de weg moeten zitten om de optimale schaal te kiezen.

De VNG ondersteunt gemeenten bij de verkenning en het keuzeproces door overzicht en inzicht in de huidige en nieuw gekozen samenwerkingsvarianten in het sociale domein te bieden. Voorbeelden staan daarbij centraal.

- *Stap 2: Monitoring door commissie van BZK en VNG*

In opdracht van BZK en de VNG komt er een commissie die de voortgang in kaart brengt en aan de hand van enkele kwaliteitscriteria beoordeelt of de benodigde uitvoeringskwaliteit tot stand komt.

Hierbij wordt gekeken naar:

- Het ontstaan van 'witte vlekken' bij de keuzes die gemaakt worden.
 - Of de samenwerkingen die ontstaan aan de kwaliteitscriteria van stap 1 voldoen.
 - Of de operationalisatie van de gekozen schaal/samenwerking van de grond komt en er voldoende voortgang wordt geboekt.
- *Stap 3: Aanspreken van achterblijvende gemeenten.*

Regio's c.q. gemeenten die achterblijven met de keuze voor en/of de operationalisatie van de samenwerking worden daarop aangesproken door BZK in afstemming met vakdepartement.

- *Stap 4: Het Rijk komt met een aanwijzing voor achterblijvende gemeente(n)*

Als blijkt dat dit proces niet goed verloopt of onvoldoende resultaat oplevert dan moet er sprake kunnen zijn van een interventie. Met als ultimatum remedium een aanwijzing van de minister. Zover laten gemeenten het niet komen.

7. Tot slot

Via bovenstaande strategie kunnen gemeenten samen vanuit de inhoud vormgeven aan de voor de decentralisaties op het sociale domein benodigde uitvoeringskracht. Voor taken waarvoor dat vanuit hun aard (o.a. specialistisch, kleine doelgroep, hoge kosten, ...) noodzakelijk is, is samenwerking niet vrijblijvend. Voor andere taken kan aanpalend daaraan worden gezien in hoeverre samenwerking nuttig is.

Bij de keuze voor inhoud, schaal en vorm van de samenwerking wordt optimaal gebruik gemaakt van de ervaringen die gemeenten de afgelopen jaren hebben opgedaan met het vormgeven van uitvoeringskracht en samenwerking. Zodat er gedecentraliseerd kan worden met de kracht van gemeenten.